

С Т А Н О В И Щ Е

от проф. д-р Минко Стоев Хаджийски, ВТУ „Св.Св. Кирил и Методий”
на дисертационния труд на Миряна Йовановска Стояновска
на тема „Промени в личностния профил на обучаващите се в психотерапия
студенти”, представен за придобиване на образователна и научна степен „доктор
по психология”, по научна специалност „3.2. Психология”

Актуалност и значимост на разработвания научен проблем

Психотерапията като психологическа помощ и практическа дейност на психолозите сравнително бързо и очевидно трайно намери място в живота на хората от страните, където в близкото минало съществуваше само като допълващо биологичното лечение въздействие в психиатрията. Заедно с близкото ѝ по характер и съдържание психологическо консултиране, тя успешно преодолява обучителната и методологична недостатъчност, административните и нормативни спънки, човешката неосведоменост и конкуренцията на квази психологическите помагачи. За този сравнително кратък период на развитие и научно доказване е естествено много нейни страни да бъдат недостатъчно проучени и осмислени подобаващо. Такава една безспорно е свързана с личността на психотерапевта (психолога). Отдавна е доказано, че тя е толкова важна за успеха на помощта, колкото владенето на методите. Днес е категорично мнението, че основният инструмент на психолога е той самия. За това и към него има редица изисквания от професионален и личностен характер. Такива са личностната стабилност, умението за емпатия, отговорност, себепознаване и дори харизматичност. Много от качествата съставляващи личностния профил на успешния психотерапевт или консултант се изграждат с течение на времето в самата дейност. Но една част от тях трябва да са налични като даденост още в нейното начало. Очевидно те трябва да се създават в

процеса на обучението. В този смисъл проблемът за промените в личността на студентите обучаващи се в психотерапия е актуален и значим за теорията и практиката, особено в страни, където психологическата помощ се развива екстензивно. Въпросът „Как се променя личността на обучаемия в процеса на неговата подготовка?“ е важен, защото кореспондира с това „Какъв ще бъде като начинаещ професионалист?“ Отдавна са известни и негативните ефекти на които е подложена личността в тази трудна професионална област.

Дисертационният труд е в обем от 120 страници и се състои от увод, изложение в три глави, заключение, библиография и 5 приложения към емпиричното изследване. Съдържанието на всяка от главите е разпределено в отделни смислово и логично свързани параграфи. Основният текст съдържа 22 таблици и 10 графики. Библиографията се състои от 127 източника, от които 8 на кирилица и 119 на латиница.

Оценка на научно-приложните резултати и приноси на дисертационния труд

Дисертацията на Миряна Стояновска има следните по-значими приноси резултати и достойнства:

1. Първата глава на дисертацията е теоретична и представя един сравнително обширен поглед върху психотерапията. Направен е кратък исторически преглед на нейното развитие, включително в Р.Македония. В отделни параграфи са описани основни психотерапевтични направления и школи според виждането на авторката. Същите са показани в широк план и с подобаваща задълбоченост на базата на богат теоретичен и практически материал. Направен е преглед на професионалните

характеристики на психотерапевта, компетенции и условия за професионална пригодност, както формални, така и същностни, както общи така и специфични за някои психотерапевтични методи. Представена е трикомпонентната психологическа структура на професията на психотерапевта, включваща условия, образование и личност. Описана е и системата на обучение в Р. Македония и съществуващите проблемни зони, свързани главно с недостатъчни проучвания.

2. Втората глава описва подробно, компетентно и изчерпателно постановката на самото изследване. Като положителни страни бих отбелязал няколко акцента, представени в отделните параграфи. Целта на изследването е ясна и свързана с темата на дисертацията. Задачите, разделени в две групи на организационни и изследователски, са конкретни и съответни на целта. Основната хипотеза, изразена в твърдението, че „образователният процес влияе върху психологическия профил на личността” е ранжирана в 4 конкретни хипотези, свързани с отделни качества на обучаемите. Извадката е достатъчна по величина и правилно определена според съществуващите възможности. Подробно са описани етапите на самата изследователска процедура. Тук бих отбелязал като изследователски успех ретестуването, което прави метода експериментален. Използваните инструменти (анкета и 4 теста) са правилно подбрани. Обработката на резултатите със статистически методи е направено нещо и достатъчно подробно с оглед на значимия брой променливи и съществуващи зависимости между тях.
3. Резултатите от емпиричното изследване са дадени в Третата глава на дисертацията. Направено е компетентно обсъждане както по отделните тестове, така и спрямо издигнатите хипотези.

Резултатите от изследването са представени нагледно в табличен и графичен вид. Анализът е пестелив и конкретен съобразно допусканията. Изводите и обобщенията са съответни на изследователските задачи и изследователския проблем.

4. Приносите са коректно и изчерпателно посочени. Като най-значим бих определил този, свързан с експерименталното доказване, че процесът на психотерапевтично обучение повлиява личностния профил, комуникативните умения, емоционалната интелигентност и готовността за емпатия на обучаващите се студенти.

Заключение

В заключение намирам, че дисертационният труд на Миряна Йовановска Стояновска на тема „Промени в личностния профил на обучаващите се в психотерапия студенти” е задълбочен, полезен за практиката и интересен. Считам, че отговаря напълно на изискванията за придобиване на образователната и научна степен „доктор по психология” и препоръчвам на уважаемото жури нейното присъждане.

19.05. 2018 г.

Член на журито:
/ Минко Хаджийски/